

Para as bibliotecas escolares galegas

A Clasificación Decimal Universal (CDU)

A biblioteca escolar precisa un sistema de clasificación dos fondos documentais de que dispón, que permita ordenalos de xeito eficaz e que favoreza a súa localización por parte dos usuarios.

Propónse unha adaptación das táboas da CDU que sirva de orientación ás persoas que se responsabilizan da xestión da biblioteca escolar.

A CDU é un sistema de clasificación universal desenvolvido a partir da Clasificación Decimal de Dewey, que data de finais do século XIX:

- Abarca todos os ámbitos de coñecemento.
- Sistematiza xerarquicamente do xeral ao particular.
- Emprega a numeración para identificar as fontes polo que pode ser comprendido por todos os usuarios.
- Divide os coñecementos en dez grupos ou seccións que á súa vez se subdividen noutros dez grupos e estes noutros dez...
- Cada un dos dez grupos identifícase cun dígito e subdivídese en dez grupos identificados por dous díxitos e así sucesivamente. Cantos máis díxitos se empregan, máis específica é a clasificación.

A CDU, como sistema normalizado e universal, garante que o alumnado dos centros que a empregan para a ordenación dos seus documentos informativos, ao tempo que aprende a manexarse con soltura na súa biblioteca escolar, está desenvolvendo habilidades e recursos como usuarios de calquera biblioteca pública, real ou virtual. Mais o sistema non debe ser ríxido; cómpre estudar as características de cada un dos centros e da comunidade escolar dos mesmos para decidir as adaptacións que permitan unha maior eficacia: que os usuarios poidan localizar o documento que precisan no menor tempo posible e do xeito máis satisfactorio.

Algunhas cuestións que se deben contemplar:

- Cómpre utilizar o menor número de díxitos posible: dous sería suficiente para os centros de ensino infantil, primario e secundario. *Por exemplo: 523 O Sistema Solar, 523.24 Movemento do Sistema Solar no espazo, 523.3 A Lúa, 523.4 Os*

planetas, 523.46 Urano... todos eles irían baixo o número 52, sen necesidade de subclasificar máis.

- Non se abrirá unha subsección se non hai un número mínimo de documentos (cinco).
- As obras de referencia deberán localizarse na mesma zona, para un mellor aproveitamento pedagóxico.
- Os libros de texto, no seu caso, colocaranse na sección da temática correspondente ou nunha zona específica, clasificados segundo os criterios xerais. *Por exemplo: un libro de texto de matemáticas de quinto de Educación Primaria levará, na primeira liña da signatura topográfica, o número 51.*
- Os dicionarios temáticos poden colocarse todos xuntos na mesma sección ou ben na sección correspondente segundo a súa temática, indicando cun auxiliar o seu formato (038). *Por exemplo: 61(038) “Dicionario de termos médicos” arquivado xunto a outros traballos de Medicina ou (038)61 “Dicionario de termos médicos” arquivado xunto a outros dicionarios.*
- Os documentos en soporte diferente ao libro (CDs, DVDs, mapas, materiais mixtos, materiais tridimensionais...) colocaranse tamén, sempre que sexa posible, nos andeis de libre acceso, convenientemente identificados e na sección que lles corresponda. Pode decidirse a súa colocación en zonas específicas, ben visibles e clasificados segundo os criterios xerais.

CDU: TÁBOA DE CLASIFICACIÓN TEMÁTICA PRINCIPAL	
0	Xeneralidades. Dicionarios. Enciclopedias
1	Filosofía. Psicoloxía
2	Relixión
3	Ciencias sociais
4	<i>(baleiro)</i>
5	Matemáticas. Ciencias naturais
6	Ciencias aplicadas. Medicina. Tecnoloxía
7	Artes. Xogos. Espectáculos. Deportes
8	Linguaxe. Lingüística. Literatura
9	Xeografía. Biografías. Historia

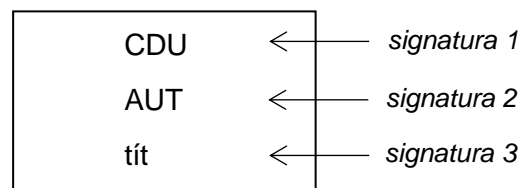
A signatura topográfica. Etiquetado dos documentos

A CDU facilita a organización dos fondos na biblioteca escolar. Cómpre estudar as posibilidades do mobiliario existente e organizar as distintas seccións, distribuíndo os libros e outros materiais segundo esta organización, coas adaptacións que se consideren oportunas.

Cada documento debe levar no seu exterior (nos libros, na parte inferior do lombo) unha etiqueta ou signatura topográfica (*tejuelo*), que indica o lugar da biblioteca no que se pode localizar.

Este identificativo aporta a seguinte información:

- O número correspondente da CDU.
- As tres primeiras letras do apelido do autor en maiúsculas.
- As tres primeiras letras do título¹ en minúsculas.

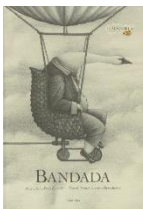

Nos andeis, os materiais colocaranse dentro da sección correspondente, por orde alfabética de autores e por orde alfabética de títulos, no caso de ter varias obras da mesma autoría.

NOTA: Casos especiais:

1. Obras con varios autores:
  - a) Se a obra ten dous autores, no campo signatura 2 escribiremos en maiúsculas as tres primeiras letras do primeiro apelido do autor/a que apareza na obra como autor principal (ou en primeiro lugar).
  - b) Se a obra ten tres ou máis autores, no campo signatura 2 escribiremos VV.AA.
2. Se a obra é anónima escribiremos ANÓ no campo signatura 2.

¹ Excluindo os artigos (tanto os determinados como indeterminados) e as preposicións curtas ou “baleiras” (a, con, de, en, por, sen), así como as contraccións entre elas. As preposicións “significativas” (como por exemplo: agás, baixo, desde, durante, excepto, segundo...) si se alfabetizan.

Exemplos:

	Título	Autor/a(s)	Tipo ou temática	Signatura topográfica
	<i>Feliz Idade</i>	<i>Olga Novo</i>	<i>poesía</i>	82-P NOV fel
	<i>Noia. Xeografía Urbana e Área de Influencia</i>	<i>Pedro García Vidal</i>	<i>xeografía (neste caso, dunha localidade determinada)</i>	91 GAR noi
	<i>Bandada</i>	<i>María Julia Díaz Garrido e David Daniel Álvarez Hernández</i>	<i>narrativa</i>	82-N DÍA ban
	<i>Os tempos e o clima de Galicia</i>	<i>Alberto Martí Ezpeleta, Juan José Taboada Hidalgo, Dominic Royé e Xavier Fonseca Blanco</i>	<i>meteoroloxía</i>	55 VV.AA. tem
	<i>Las mil y una noches</i>	<i>anónimo</i>	<i>narrativa</i>	82-N ANÓ mil

Para unha clasificación eficaz e no caso de dúbida, cómpre ter en conta o xeito máis común de buscar a documentación por parte do usuario maioritario, e as necesidades de información que o documento en concreto vai cubrir. Así, unha *Guía para rapazas (educación afectivo sexual)* estará na sección de *Educación, subsección de Contido e currículo (372)*, se consideramos que o vai empregar sobre todo o profesorado. Noutro caso, poderá incluírse na sección *Vida social (39)*. Un texto sobre o consumo de drogas incluírase na sección de *Saúde e hixiene persoal (613)* pero un texto sobre a drogadicción ou os aspectos sociais das drogas debería incluírse no apartado do *Consumismo (36)* ou máis especificamente (364, *Problemas sociais que precisan asistencia*).

Literatura de ficción. Particularidades

Nos centros que escolarizan alumnado de Infantil, Primaria e Secundaria pode resultar de interese distribuír os libros de literatura infantil e xuvenil por grupos de idade amplos, identificándoos mediante unha etiqueta de cor diferente. Esixe unha orientación constante por parte do persoal responsable da biblioteca, para evitar unha interpretación limitada da que resulte que os de maior idade non disfruten dos textos que xa poden ler ós de menor idade. Cómpre coñecer os libros para poder levar a cabo unha clasificación axeitada (hai álbums que teñen moita ilustración pero son, polo seu contido, axeitados a lectores autónomos ou expertos).

Hai uns criterios que acostuman ser comúns:

	Grupo	Idade (anos)	Características
	Pre-lectores	0 a 5	moita ilustración, textos inexistentes / moi breves
	Primeiros lectores	6 a 8	textos breves, grafía axeitada; ilustracións
	Lectores autónomos	9 a 11	a ilustración vai deixando máis espazo ao texto
	Lectores expertos	12 a 14	predominio do texto sobre a ilustración
	Xuvenil	máis de 15	predominio do texto sobre a ilustración

Á hora de rexistrar os distintos documentos, cómpre poñer atención á hora de incluír as materias ás que responde.

Intervencións básicas

Antes de iniciar a catalogación dos fondos e a súa informatización, é preciso levar a cabo as seguintes intervencións:

- Realizar unha expurgación exhaustiva, retirando todos os documentos que estean obsoletos, moi deteriorados ou non respondan ás necesidades dos usuarios da biblioteca escolar.
- Estudar e tomar decisións sobre algunhas cuestións anteriores que cómpre normalizar (clasificación da literatura de ficción fundamentalmente).
- Organizar os fondos segundo a Clasificación Decimal Universal.

- Sinalizar a biblioteca, tanto as diferentes zonas como os andeis, en función das actividades que van acoller as primeiras e do destino que van ter ó abeiro da CDU os segundos.

0	XENERALIDADES. DICIONARIOS. ENCICLOPEDIAS
01	Bibliografías. Catálogos
02	Bibliotecas. Documentación e biblioteconomía
03	Enciclopedias e dicionarios
04	Ciencia e tecnoloxía dos ordenadores. Informática
05	Anuarios. Publicacións periódicas
1	FILOSOFÍA. PSICOLOXÍA
14	Filosofía
15	Psicoloxía
16	Lóxica. Epistemoloxía. Teoría do coñecemento
17	Moral. Ética
2	RELIXIÓN
21	Relixións primitivas e prehistóricas
22	Relixións do Lonxano Oriente
23	Relixións hindús
24	Budismo
25	Relixións da antigüidade
26	Xudaísmo
27	Cristianismo
28	Islam
29	Movementsos espirituais modernos
3	CIENCIAS SOCIAIS
30	Teorías, metodoloxía e métodos nas ciencias sociais
31	Demografía. Socioloxía. Estatística
32	Política
33	Economía
34	Dereito
35	Administración pública. Goberno. Asuntos militares
36	Traballo social. Axuda e servizos sociais. Consumo
37	Educación. Ensino. Formación. Lecer
39	Etnografía. Usos, costumes. Tradicións. Folclore. Mitoloxía
4	(baleiro)
<i>O número 4 está baleiro agora. O seu antigo contido (Filoloxía. Lingüística) foi trasladado ao 80</i>	
5	MATEMÁTICAS. CIENCIAS NATURAIS
50	Xeneralidades sobre as ciencias puras
51	Matemáticas
52	Astronomía
53	Física
54	Química. Ciencias mineralóxicas
55	Ciencias da Terra. Ciencias xeolóxicas
56	Paleontoloxía
57	Bioloxía

58	Botánica
59	Zooloxía
6	CIENCIAS APLICADAS. MEDICINA. TECNOLOXÍA
60	Cuestións xerais das ciencias aplicadas
61	Medicina
62	Enxeñería. Tecnoloxía
63	Agricultura. Silvicultura. Gandería. Caza. Pesca
64	Economía doméstica. Cociña. Fogar. Limpeza
65	Industria. Comercio. Transporte
66	Industria química
67	Industrias, comercios e oficios diversos
68	Industrias, oficios e comercio de artigos acabados ou ensamblados
69	Construción
7	ARTES. XOGOS. ESPECTÁCULOS. DEPORTES
71	Urbanismo. Paisaxismo
72	Arquitectura
73	Artes plásticas
74	Debuxo. Deseño. Artesanía
75	Pintura
76	Artes gráficas. Gravado
77	Fotografía
78	Música
79	Diversións. Espectáculos. Xogos. Deportes. Cine
8	LINGUAXE. LINGÜÍSTICA. LITERATURA
80	Cuestións xerais relativas á lingüística e á literatura. Filoloxía
81	Lingüística e linguas
82	Literatura
	82-N Narrativa
	82-P Poesía
	82-T Teatro
	82-C Cómic
9	XEOGRAFÍA. BIOGRAFÍAS. HISTORIA
90	Arqueoloxía
91	Xeografía. Viaxes
92	Biografías
93	Historia
94	Historia de España. Historia de Galicia